

SISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve.
Egy évre 10 k.
Nagyedévre 4 ..
Helyben háshoz hordva.
Egy évre 10 kor.
Nagyedévre 5 ..
Külföldre postán szállítva.
Egy évre 24 kor.
Nagyedévre 6 ..
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétfő és
Ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 4.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XXI. évfolyam 51. szám.

Nagyvárad.

Csütörtök 1915 március 4.

A Kárpátokban

kétszeres tulerővel állunk szemben.

Budapest, március 3. A Magyar Távirati Iroda jelenti: A Kárpátokban az oroszok összes tartalékaikat a frontra vetették, hogy fenyegetett déli szárnyukat megvédjék. Ennek ellenére, habár kétszeres tulerővel állunk szemben, helyzetünk mindenütt kedvező s az oroszok minden hadművelete eredménytelen. Az időjárás megjavultával a harcok is megújultak s az egész Kárpátvonalon és Galícia délkeleti részében is erősen harcolnak.

A Kárpátok egész vonalán foly a harc.

Budapest, március 3. (Saját tudósítónktól.) A Fremdenblatt jelenti: Az utóbbi napokban csak az uzsoki szorosnál nyugatra és a Dnyeszternél folyt a harc, de tegnap az egész harc vonalon vehemens csata fejlődött ki. Tüzérségünknek meleg napja volt mindenütt. Stanislaunál még eldöntetlen a harc, de a mai harc újabb előnyöket szerzett nekünk. Mozsaraink kitűnően érvényesülnek a kitűnő pozícióban levő orosz tüzérség ellen. Az oroszok egyetlen ponton sem bírtak előnyhöz jutni, habár kétségbeesetten védekeznek oldaltámadásaink ellen.

Az Unió jegyzéke Angliához.

Berlin, március 3. A Magyar Távirati Irodának jelenti: Ma Berlinben nyilvánosságra hozták az Unió jegyzékét és Németországnak az Unió jegyzékére adott válaszát. Az Unió Anglia és Németország meg egyezését javasolja olyképpen, hogy Németország a partmenti nyílt tengeren ne helyezzen el aknákat és az aknák államjelzéssel látassanak el. Elszabadulás után az aknák ártalmatlanná válnak. Tengeralattiakat csak hajók feltartóztatására alkalmazzon Németország és semleges lobogót ne használjon. Anglia hozzájárulási hajlandóságát jelentette be ahhoz, hogy az Unió Németország pol-

gárságának élelmiszert szállíthasson. Németország erre azt válaszolja, hogy ebben az esetben az uszó lehorgonyzott aknák alkalmazásától eláll, a tengeralattiak nem fognak támadni, kivéve az ellenséges, vagy dugárut szállító hajókat. A semleges zászlók pedig mindennemű fegyverkezéstől tartózkodniok kell. Az Unió által szállított élelmiszert Németország kizárólag a polgárságnak juttatja, viszont súlyt helyez arra, hogy mezőgazdasági nyers terményeket, beleértve a takarmányokat is, behozhasson.

Anglia visszautasította az Unió jegyzékét.

Budapest, március 3. (M. T. I.) Anglia visszautasította Amerika közvetítő jegyzékét, aminek folytán szinte kétségtelen, hogy az amerikai közvélemény az ántant ellen fordul.

Washington-ból jelenti a londoni Times-nek, hogy az angol kormány merev magatartása az amerikai érdekek ellen Amerikában óriási izgalmat kelt. A Newyork Tribune pedig azt írja, hogy kőkövön nem marad, ha Anglia tervét megvalósítja, hogy elzárja Amerikát Németországtól.

Vesztelő angol kereskedelmi hajók.

Budapest, március 3. A M. T. I. jelenti: Angol lapok szerint a brit kikötőkben kétszáznál több hajó nem indulhat a legénység vonakodása miatt.

Anglia bosszuja.

Budapest, március 3. A Frankfurter Zeitungnak jelenti Newyorkból: Az angol kormány visszautasította az Unió közvetítő javaslatát. A hivatalos értesítés erről már meg is érkezett. A hangulat Washingtonban feszült az angol kormányának ama kijelentése miatt, hogy bosszúból szabad kezet tart fenn magának a haditerületeken.

Oroszország és Anglia üzletet kötöttek Konstantinápolyra.

Budapest, március 3. (Saját tud.) A Hamburger Nachrichten-nek jelenti Rómából, hogy Oroszország és Anglia megállapodtak, hogy Konstantinápolyt Oroszországnak átengedik, s így Oroszország útja a Földközi-tengerre szabad lesz; viszont Oroszország elismeri Anglia szuverénitását Afganisztán felett s Anglia javára lemond Tibetre vonatkozó összes igényeiről. A megállapodást a békekötésig titokban akarták tartani.

Lelőtt portugál képviselő.

Budapest, március 3. (Tud. táv.) Lisszabonból jelenti a M. T. I.-nak: Cardoso képviselőt a köztársasági direktorium előtt revolverrel lelőtték.

A linci püspök kiütéses tifuszban fekszik.

Bécs, március 3. (Tud. táv.) Hittmayr linci püspök a beteg orosz és szerb foglyok látogatásakor megkapta a kiütéses tifuszt. A betegség pénteken mutatkozott először rajta. Tegnap kivánságára ellátták a halotti szentségekkel. Éjjel nagy láza volt. Napközben állapota kevésbé volt aggasztó.

A Dardanellák ostroma.

Konstantinápoly, március 3. Az ellenséges flotta tegnap három óráig bombázta a Dardanellákat, de azután az erődök tüzelése folytán visszavonult. Hasonlóképpen eredménytelenül bombázta négy francia páncéltos a törökök saros-i hadálásait.

Az új orosz sereg.

Budapest, március 3. (Saját tud.) A párisi jelentések szerint az oroszok tavaszig másfél milliányi új sereget fognak a harcra vinni az egyesült német és magyar osztrák hadsereg ellen.

Montenegró partvidéke elpusztítva.

Budapest, március 3. A monarchia flottája Montenegró partvidékét hosszabb ideig bombázta és azt egészen Albánia határáig összelötte.

A honvédszázarak végigportyázták Bukovinát.

Budapest, március 3. (Saj. tud.) Honvédszázaraink végigportyázták egész Bukovinát Jakobénitől keletre indulva s már napokkal ezelőtt bevonultak Bojánba. A táviróforgalom az egész tartományban helyreállott az orosz határon levő Novosielicából Besszarábiába vivő vonal kivételével.

A 38—42 éves népfelkelők bemutatató szemléje.

Hivatalos felhívás.

Mint már említettük, a 38—42 éves B. osztályu, tehát a katonai szolgálatot nem teljesített népfelkelőket jelentkezésre szólítják fel.

A bemutatató szemlést április 6-tól május 4-ig tartják meg.

A kibocsátott hirdetés a következő:

Az 1886. évi XX. t. c. alapján utasítottak mindazon népfelkelésre kötelezettek, kik az 1873., 1874., 1875., 1876. és 1877. évben születtek és sorozó vagy vegyes felülvizsgáló bizottság által fegyverképtelenné osztályoztattak, illetőleg katonai vagy honvéd felülvizsgáló bizottság által a közös hadsereg, haditengerészet, a honvédség vagy a csendőrség kötelékéből az 1914. év július 31-ig elbocsátottak, vagy állítási kötelezettségüknek eddig eleget nem tettek, továbbá azok a fent felsorolt években született egyének, kik időközben a magyar vagy osztrák állampolgárságot, illetőleg bosznia hercegovinai tartományi illetőséget megszerezték és állítási kötelezettség alá már nem estek, hogy összeírásuk végett a tartózkodási helyi községi elöljáróságánál (városi hatóságnál), kis községekben a körjegyzőségek székhelyén jelentkezzenek és pedig 1915. évi március 5-ik napjától március 15-ik napjáig bezárólag a városi tanács katonai ügyosztályánál (város-háza II. emelet 32. sz. szobában.)

A jelentkezés alkalmával a népfelkelésre kötelezettek netán birtokában levő munkakönyv vagy más, a személyi adatokat felvett okmány, illetőleg a népfelkelési igazolványi könyv, igazolásul felmutatandó.

Az összeírásuk végett fentiek szerint jelentkezésre utasított egyének összeírásuk után az elöljáróságuk később közzéteendő rendelkezésére képest a folyó évi április hó 6-tól május hó 4-ig terjedő időközben és helyen népfelkelési bemutatató szemlére fognak behívni és elővezettetni és ott alkalmasságukhoz képest osztályoztatni.

Az alkalmasok bevonulásuk idejéről hirdetés útján nyerneik értesítést.

A népfelkelésre kötelezettek, a bemutatató szemlére egy megbízható kísérővel fognak utazni s egy oda, mint vissza a vasuton a harmadik osztályon (gőzhajón a második osztályon) ingyen utaznak.

A magyar szent korona országainak te-

rületén tartózkodó azon osztrák állampolgárok és bosznia—hercegovinai tartományi illetőségű egyének, kik a felhívott korosztályokhoz tartoznak, hasonlóképpen iratnak össze és hivatnak be bemutatató szemlére, mint a magyar állampolgárok.

Azon népfelkelésre kötelezettek, kik a bevett vagy törvényesen elismert vallásfelekezetek papjelöltjei, vagy pedig kik végzett tanulmányaik alapján a véderőtörvény 21. §-a értelmében az egyévi önkéntesi kedvezményre jelenleg igényel bírnak, ebbeli minőségüket a bemutatató szemlén az illető intézet bizonyítványával igazolni tartoznak.

Az összeírásnál tehát a fentiek értelmében mindenkinek meg kell jelennie, aki a fennebb megjelölt évek valamelyikében született.

A népfelkelési bemutatató szemlén való megjelenés és egyuttal bizonytalan időre a népfelkelési tényleges szolgálat alól is felmentetnek a következők:

a) a pénzügyőrségnél és határrendőrségnél tartósan alkalmazott népfelkelésre kötelezettek;

b) a vasutaknál és azok műhelyeiben, a forgalmi, pályafentartási, vontatási, műhelyi és szertári szolgálatban, továbbá a m. kir. vasgyárak központi igazgatóságánál és annak vezetése alatt álló gyárakban és üzemekben tartósan alkalmazott népfelkelésre kötelezettek.

c) a posta- és táviró-intézetnél, az I. cs. kir. szab. Dunagőzhajózási társaságnál, a magyar királyi Folyam- és tengerhajózási részvénytársaságnál, a Délnémet dunagőzhajózási társaságnál, valamint egyes, a hadiforgalomban résztvevő s a cs. és kir. trieszti tengerszállítási vezetőség által külön kijelölt tengerhajózási vállalatoknál állandóan forgalmi szolgálatot teljesítő, vagy az azokhoz tartozó gyárakban és műhelyekben tartós alkalmazásban álló népfelkelésre kötelezettek;

d) a kőszénbánya-munkásosztághoz tartozó népfelkelésre kötelezettek;

e) a községek és városok által kiállított népfelkelő munkások, valamint az egyéb különleges hadicélú szolgálatokra igénybe vett népfelkelésre kötelezettek;

f) azon népfelkelésre kötelezett egyének, akik a népfelkelési tényleges szolgálat alól már eddig is névszerint felmentve voltak; végül

g) a bevett és törvényesen elismert vallásfelekezetek felszentelt papjai, illetve felavatott lelkészei és papi jellegű tanárai.

Az itt felsorolt népfelkelésre kötelezettek az e) alatt említett kivételével alkalmazásukat, valamint azt, hogy ezen alkalmazásban már 1915. évi január 1-óta állanak, az összeírás alkalmával községi elöljáróságuk (városi hatóság, körjegyző) előtt, illetve az f) alattiak felmentésüket elöljáró hatóságuk, igazgatóságuk, illetve munkásosztág parancsnokságuk, a vasutak és azok műhelyeinek alkalmazásában állók szolgálati főnökségük által kiállított bizonyítvánnyal igazolni tartoznak.

Nem tartoznak megjelenni a népfelkelési bemutatató szemlén a nyilvánvalóan alkalmatlanok, az orvosok, nyugdíjas katonai havidíjasok és a rokkantsági nyugdíjasok állományába tartozó egyének.

Azon népfelkelésre kötelezett, aki a népfelkelési bemutatató szemlére szóló behívási parancsnak nem tesz eleget, karhatalommal vezetetik elő és a katonai behívás iránt tanusított engedetlenség megbüntetéséről szóló 1890. évi XXI. t. c. 4. §-a értelmében két évig terjedhető börtönnel büntetetik.

Kelt 1915. évi február havában.

x Megfagyott, széltől kivörösödött, kicserepesedett, arcz, orr, kéz ápolására és fehérítésére gyors és biztos határu az Y-po jegyű HARMAT TEJ CRÉME és hozzávaló Borax szappan Kapható Farkas István Apolló drogeriájában Rákoezy-ut 7/B Telefon 13—02

A gránáttól az egységlovédékig.

Az Alkotmány hasábjain a napokban egy igen érdekes cikk jelent meg az ágyúlovédékekről. Rendkívül alapos tudásra valló cikk, aki elolvassa, fogadni merne, hogy katoná irta. Pedig a szerző — jezsuita, ami ékes bizonyossága annak, hogy a jezsuita rend tagjai igazán bámulatos, egyetemes műveltségre tesznek szert a rendi kiképzés során; Nagyváradot személyileg is közelről érinti a cikk, mert annak szerzője nagyváradi születésű jezsuita, Olasz Péter, néhai Olasz Ákos ügyvéd fia.

Az érdekes cikket az alábbiakban közöljük:

A katonakórházak látogatói gyakran meggyőződhetnek már arról a tényről, hogy szenvedő hőseink 40—50 százaléka nem a kézi vagy gépfegyver, hanem a shrapnel pusztító tüzkévéjének áldozata.

Alig van tehát aktuálisabb tárgy e világháború új nézeteket, eszméket alkotó tüzertengerében a shrapnellnél. A sebesült, a sajtó és a nagyközönség mindig csak shrapnell és shrapnell emleget, jöllehet a szó szoros értelmében vett shrapnell már nem a XX. század tüzegolyója. A gránátshrapnell, az „egységlovédék“ az, mely a barna s acélos izmu magyarnak épp úgy, mint a kékszemű és bátor tirolinak oly kinos órákat szerez. Jelen tanulmányunk ennek a hatalmas démonnak, az egységlovédéknek kifejlődését mutatja be a gránát és shrapnell tüzetes megismerése után.

1. A gránát hüvelye A tüzérgránát nevét a délvideki gránátalmától nyerte kezdetleges gömbölyded alakja miatt. A mai gránáthüvely hosszúság, 15—20 centiméteres üres vashenger. A gránát falának vastagsága mindig a gránáttöltés (a brizant anyagoknál 1—2 centiméter széles) és a célba vett tárgy minőségétől függő tényező. Így míg a tengeri tüzérség vastagfalú acéllövédékkel dolgozik, addig a tábori ágyú legnagyobb részt vékonyfalú öntöttvas gránátokkal van felszerelve.

2. A gránát töltése. A modern gránátok gyémántkemény hüvelyében rejtőzik egy hatalmas energiával rendelkező anyag, mely a gránátot döntő tényezővé teszi a hadviselés technikájában. Ezta pyrotechnikusok „brizant“ robbanó anyagnak nevezik.*

A brizant robbanóanyagokkal mindössze 1890. óta dolgoznak a nagyhatalmak tüzérségei s elsősorban az ammonal, pikrinsav- és trinitrotoluolt használják gránáttöltésekre.

Az ammonal egyike a legpompásabban és legelmésőbb összeállított brizantanyagoknak s mint ilyen az osztrák és magyar szárazföldi és tengeri tüzérséget szolgálja. — Vegyi összetételének bázisát a salétromsavas ammoniák képezik, mely trinitrotoluol, szén és alumínium alkalmas hozzáadásával fölveszi a versenyt úgy a pikrinsavas, mint a trinitrotoluollal töltött gránátokkal. Az ammonalnak kiváló tulajdonsága, hogy a pikrinsav- és trinitrotoluollal dolgozókkal ellentétben (minden időtávra beállítható szerkezet nélkül), nem a hajópáncél bordái között, hanem ezeken áthaladva a hajó belsejében robban szét s így nemcsak a páncélburokban (mely kettős is lehet!) hanem a legénység, illetve a hajógépezetben is tetemes károkat okoz.

A pikrinsav, vagy trinitrophenol kesernyészű sárga kristályalakban jelenik meg a kémikusok boszorkánykonyhájában. Meleg vízben igen könnyen oldható, a hidegre már kevésbé reagál. Nedvszívó képessége el-

*A „brizant“ francia szó; briser: szétmorzsolni szétvetni igének participiuma. A technikusok e szó használatával a robbanó anyagnak heves és szabálytalan explodálását jelzik, ellentétben a szabályosan robbanó puskaporokkal.

enyőszőben esekély. A pikrinsavnak meglehetősen hátrányos tulajdonsága, hogy fémekkel érintkezve új sóvegyületet alkot, melynek robbantó hatása a pikrinsavét is meghaladja. Természetesen e vegyi folyamat a gránát hüvelyét erősen megrongálja és ezért a pyrotechnikusok papirburokkal vagy lakkal vonják be a gránát falát, hogy így a káros vegyifolyamatnak részben elejét vegyék. De azért ne gondoljuk, hogy a pikrinsavnak csak hátrányai vannak! Például a pikrinsav csaknem teljesen érzéketlen a mechanikai hatásokra, tehát minden veszély nélkül kell alakra kikovácsolható. Továbbá a robbanás pillanatában röptő sebessége az eddig ismeretes brizant anyagok között legnagyobb: 7800 m—sec. Teljesen kidolgozva perit, pikrinit, ekrazit (tűzsergünk egyik gránátöltése), melinit és shimoze néven ismeretes. Valóban érdekes, hogy egy pikrinsav, a triamidophenol, „Reducim” név alatt a német amateur fényképészek kedvence előhívója.

Végre a harmadik említésre méltó bizant robbanó anyag a trinitrotoluol. Hatása már messze elmarad az ammonnal és a pikrinsav mögött,* mégis a trinitrotoluollal igen gyakran találkozunk a modern hadviselés technikájában. Ennek pedig egyedüli oka az, hogy a trinitrotoluol robbanó hatását még akkor sem veszti el, ha vízzel érintkezik. Ezen jeles tulajdonsága miatt a torpedókon és a többi vizalattjáró csatahajókon nyer gyakori alkalmazást.

3. A gránát gyújtókészülékei.

A gránáthüvely a gránátöltés lelke a gyújtókészülék. Ha ez hiányzik, úgy a különben oly félelmetes gránát teljesen ártalmatlan gyermekjáték. A technika vívmányaiban különben gazdag XX. század a modern gyújtókészüléknek két elmés — de mondjuk ki magyarul: mégis kezdetleges — fajával rendelkezik: a perkussziós és a Baker Krupp féle időtávolságra beállítható gyújtókészülékkel.

A perkussziós gyújtókészülék korára nézve ugyan első, praktikusságára azonban csak másodrendű vívmány. Berendezésével mindössze azt értjük el, hogy az ilyen készülékkel felszerelt gránát ütközési pillanatában explodál, szóval sem előbb, sem utóbb. Ha most gyenge sáncárok ellen intézünk támadást perkussziós gyújtókészülékkel ellátott lövedékkel, úgy bizony mit sem értünk el többet egy-két vakondtúrásnál az ellenség sáncárain.

Szélesebbkörű elterjedésnek örvend már a Baker-Krupp-féle időtávolságra beállítható gyújtókészülék. Az ilyen gyújtókészülékek között nem első a Baker és Krupp-féle. Ugyanis már a múlt század közepén találkozunk időtávolságra beállítható u. n. „szikragyújtó” gyújtókészülékekkel. Szerkezetük igen egyszerű és érdekes. A gránát vagy shrapnell kilövése után tüstént kiesiny szikra pattan ki a készülék tűzkamrájából és lángragyújtotta a hozzája simuló kanócalakra préselt puskaport. Egy másodperc — s a szikrácska már 8 mm. hosszú utat tett meg s addig folytatja útját, míg a kanó végére nem ér.** Itt találkozik egy kiesiny, de rendkívül érzékeny perkussziós-készülékkel, melyet explodálásra bírva, fölrobbantja a gránát brizantöltését. A legutóbbi években végzett pontos kísérletek azonban kimutatták a szikragyújtó gyújtókészüléknek praxisban ugyancsak szabálytalan működését. E szabálytalan működés előidézőjeként — mint a kísérletekből kitűnt — első

* Pl; A trinitrotoluolnak 3-szor nagyobb ütőerőre van szüksége, a pikrinsavénál. Így a pikrinsavat 0.3 gr. durranó higánnyal már explodálásra bírhatjuk, míg a trinitrotoluol fölrobbantására 0.45 gr. szükséges.

** Ezért oly fontos a puskapor-kanó hosszúságának pontos beállítása. A Zászlónk novemberi száma: „Mi teszi a shrapnellt shrapnellé” címen érdekes dolgokat ír egy ilyen módosított szikragyújtókészülékről.

sorban a szédületes sebesség, a légköri befolyás és a repülés tartama alatt föllépő centrifugális erő szerepeltek.

Baker és Krupp találmánya az első kettőt csaknem teljesen mellőzi. Gyújtókészülékük nem egyéb pontos óraműnél, mely kellő időre beállítva egyet koppint a reája erősített perkussziós gyújtókészülékre s a robbanás a kívánt pillanatban megtörténik.

Szó sincs róla, hogy Baker és Krupp a gyújtókészülékek „Hic Rhodus, hic salta”-jában elévülhetetlen érdemeket nem szereztek, mégis be kell vallanunk, hogy a gyújtókészülékek tökéletesítése a jövő technikusaié. Ugyanis még Baker és Krupp kitűnő készülékei sem szállnak szembe a fentemlített centrifugális erő káros befolyásával, mely nem egyszer képes az óramű megállítására is.

Ennyit a háborús világ keserű gránátalmájáról.

4. A gránátok legkitűnőbbike a shrapnell.

A gránátok van számtalan módosítása, de mégis pusztító hatására való tekintettel első a golyókkal töltött robbanó gránát, mely feltalálójának, Shrapnell Henrik (1761—1842) angol tűzértisztnek nevét viseli.

1810-et irtak, midőn a kiváló angol technikus első kísérleteit végezte a shrapnellrel. S ma a tökéletesített shrapnellről már el kell ismernünk, hogy miként a gránát elsőrangú szerepet visz az ellenálló készséggel bíró védművek ellen, úgy a shrapnell a védtelen ellenség zárt soraiban arat utólrhetetlen diadalokat.

A shrapnell szerkezetét a gránát tüzetes ismerete után már igen könnyen elképzelhetjük. Míg a gránát hosszúsága a 15—20 cm.-t is alig haladja meg, addig 30—35 cm.-es shrapnelllel is találkozunk. E lényeges meghosszabbítást a hüvelyében elhelyezett 100—260 darab kén és kolophoniumban nyugvó ólomgolyó terhődítéssel követelte. További berendezése már csaknem teljesen megegyezik a gránát szerkezetével, van kismértékű brizant töltése és időtávolságra beállítható gyújtókészüléke, stb.

5. A gránát és shrapnell egyesítése. „Egységlovedék.”

A 19-ik század pyrotechnikusai már évtizedek során foglalkoztak a gránát és shrapnell egyesítésének kérdésével. A shrapnell föltalálása után ugyanis a gránát mindinkább kiszorult a tábori tüzerek fegyvermunicációjából s a shrapnell vitte a főszerepet. Csillagja azonban csakhamar letűnt. Az acélpajzsgát behozatalával u. i. katonáink sáncárkaikból nyugodtan tüzelhettek az ellenségre, mert az ellenség shrapnellgolyói hatástalanul leperegtek az acéllemezéről. A brizant robbanó töltésekben szegény shrapnell tehát rászorult acéltűző testvére: a gránatra.

A gránát-shrapnell egyesítés — azaz az egységlovedék kérdését a XX. század oldotta meg. 1904-ben ugyanis Richter német tábornok arra a gondolatra jött, hogy a shrapnell-golyókat nem kolophoniumba, hanem egy erőteljes brizantanyagba temeti s így az egységlovedéket megvalósítja* Esméjének diadalravitelében nagy jelentőséggel bírt a trinitrotoluol föltalálása. Az volt ugyanis vágyainak netovábbja, hogy oly brizantanyagba temethesse a shrapnellgolyócskákat, mely a pikrinsavval ellentétben nem marja föl a golyócskák ólomanyagát. Kísérletei a trinitrotoluollal sikerültek s egységlovedék megteremtése nevéhez fűződik.

Jelenleg a már lényegesen tökéletesített egységlovedékek között legnevesebbek: a Krupp-féle shrapnellgránátok és Ehrhardt van Essen brizantshrapnellei, melyeknek bonyolult ismertetésére itt nem bocsájtkozhatom.

Tervszerűen nem szólottam a shrap-

* A gránát és shrapnell egyesítésének kérdését ugyanis csak az oldhatta meg, aki a shrapnell nagyobbítása nélkül, ennek brizant töltését oly fokban képes volt növelni, hogy az új shrapnell a gránát zúzós hatásával is vetekedhetett.

nell s az egységlovedékek hatásáról, működéséről a harcmezőn. Erről béke idején érdemes írni, mai nap, sajnos, hitelesebb és érdekesebb leírást adnak erről élőszóval hőskatonáink.

A tejcsata.

Ahol a tej terem.

A esatafér: egy sáros, esatos nagy udvar, itt-ott sárbataposott szalmacsomók. Az udvar hátulján alacsony épület, az ereszkörül vascsővezet fut, esapok, amelyek kádakba torkolnak. Szénaitlat. A nyitott ajtókon keresztül nyolc istállóba látni, bent tehenek mozognak, fehér téglaszínű bonyhádi tehenek, százötvenen a nyolc istállóban. Itt élnek le sápadtszerű életüket, hat-nyolc hónapig, amikor apadni kezd a tejük, a tiztizenkét literrel napi három literre. Mikor ez bekövetkezik, a tehenet levágnak és új tehén foglalja el a helyet, szintén Bonyhádról.

Az udvar közepén megjelenik egy kis leány: fején színehagyott fehérkendő, lábán sáros papucs, utána négy öt kis leány sietve lépdel, aztán fiúk törtetnek elő nagy riadással. Öreg asszonyok bicsegek elő, egy polgári család, mindegyiknek kezében ibrik, bögre, kék edények, kőkorsók, lábasok.

Helyet foglalnak a tejkimérő ajtaja előtt, amely ridegen fehérlik eléjük. Kis gyerekek az ablak rácsát tapogatták kíváncsi kezeikkel, öreg asszonyok mérgesen mordulnak az előbbre tolakodókra. A Léderer és Kálmán gyár istállója előtt élénk tereferé indul meg, majdnem mindnyájan a „tej”-ről beszélnek.

— Hja, „A tej”, az kevés, nincs „A tej”-ből nem adnak eleget... drágul a „tej”, mi lesz Istenem.

Valami rettenetes előérzet győtri a fölzsaporodott tömeget, hogy hátha nem lesz tej? Erre a borzalmas gondolatra az egyik felkiált:

— Mára nem is adnak tejet!

Morgás, mozgás mindenféle. Ijedelem. Jaj, ha nem adnak tejet. De belülről kanna-döngés hallik, hozzák már a istállókból a frissen fejt tejet, mintegy 250 litert. A többi (1800 litert) a tejközpont kapja. Az ólomkannák kongására állást foglalt a tömeg. Az előlállók odanyomják az ajtóhoz. Hátul kis fiúk furakodnak előre, mire nagy tiltakozás hallatszik:

— Várjatok, gyerekek, menjetek hátra, mmarrs! kiált egy erőyes férfihang.

— Igenis, visitanak a gyerekek s még előbbre tolakoznak.

— Háttrraa — kiált a férfi.

— Igenis, szólnak a gyerekek s az ajtó felé nyomulnak.

Most reccsenés s egy bögre eserepei hullanak a földre. Sirás. De e pillanatban kinyílik az ajtó és az előlállók az asztal elé nyomulnak. Hátulról félig sikerült rohamok, nagy mozgás s összepréselve áll a tejre váró tömeg. Most osztozkodás kezdődik.

— Nekem előbb, én sietek.

— Nekem, nekem, tekintetes ur, öt gyermekem vár otthon.

— Jaj, már lefagy a lábom úgy fázok, tessék adni nekem tejet!

— Nekem még egy litert!

Kiabálás, hátul egy taslit kap egy fiú, egy leány bögre fordul vissza, valaki oda-

ütötte a fejét a falhoz. Nagy részvét. A kezek előrenyulnak, bögrék emelkednek az ajtó felé, a kanál lemerül a habos tengerben, majd kiemeli a tejet, esörmpölés, közbe szavak:

— Nem tud vigyázni, a nyakamba önti a drága tejet? Inkább a számba! — Engedjen kifelé, mert sietek — Hé, leöntötte a réklimet!

Dulakodás, nevetés, könyörgések; Még egy féllitert, még egyet! Feleselgetések, vad válaszok.

Belül lassan ürül a sok kanna és sirva megy haza, akinek nem jutott a meleg, habos, drága tejből.

Ipari foglalkozású népfelkelők összeírása.

A m. kir. honvédelmi miniszter ur f. évi február 23-án 1922-1915. eln. sz. a kiadott körrendeletével elrendelte; hogy a város területén tartózkodó vas (fém) esztergályos, lakatos (géplakatos), szerszámkészítő, kovács, maró, vas vagy fémöntő (mintázó) műszerész, precisions műszerész, ólomforrasztó, bádogos, ács, nyerges vagy szijgyártó, timár, cipész vagy csizmadia, szabó és jelenleg szénbányákban nem dolgozó (munkanélküli) kőszénbányamunkás, vajár, (csillás egyéb speciális kőszénbányamunkás) foglalkozású B) alosztályú népfelkelésre kötelezett egyének azonnal névszerint összeírassanak.

Ennek folytán felhívom a Nagyváradi város területén tartózkodó s a fentemlített foglalkozású összes:

1. 1892., 1893. és 1894. születésű, továbbá az 1878—1890. években született és az 1914. évi október 1-től 20-ig (az északi vármegyék területén szept. hó 14—16-ig) továbbá az 1914. évi november hó 16-tól dec. 31-ig terjedő időben megtartott rendes, valamint a későbbi utóbemutató szemléken népfelkelési fegyveres szolgálatra „alkalmatlanok” (talált B) alosztályú népfelkelésre kötelezettek:

2. ugyancsak a fentebb felsorolt foglalkozású s a fenti 1. pontban említett születésű évfolyamokhoz tartozó azon „alkalmatlanok” (talált B) alosztályú népfelkelésre kötelezettek, akik tényleges szolgálatra történt bevonulásuk után megállapított fogyatkozások alapján mint fegyveres szolgálatra „alkalmatlanok” elszabadságoltattak:

3. ugyancsak a fentebb felsorolt foglalkozású 1872—1877. években született B) alosztályú népfelkelésre kötelezettek (kik a külön kibocsátott hirdetésmennyel a népfelkelő bemutató szemlére való jelentkezésre amugy is felhivatnak),

hogy folyó évi március 4-től március hó 9-ik napjának d. u. 5 órájáig bezárólag a városi tanács katonai ügyosztályánál (Városháza II. emelet 33 számú szoba) okvetlenül jelentkezzenek.

Az 1890. évi XXI. tc. 4. §-a értelmében azon egyén, ki ezen behívásnak nem engedelmességet, amennyiben mulasztása nem vétlen, vétséget követ el, ha azonban a mulasztás 8 napnál tovább tart, a cselekmény büntetett képes, a vétség büntetése: egy hónaptól három hónapig terjedő fogság, a büntetést hat hónaptól két évig terjedő börtön.

Nagyváradi, 1915. március 3-án.

Elemér Ferenc,
katonai ügyi tanácsnok.

x **Köhögés, hurut, rekedtség** lenel használjon hurut szeletkét Ára: 60 fillér. Kapható Farkas István Apolló drogeriájában Rákoczy-ut 7/B.

P. Bernhard Zsigmond konferencia-beszédei.

Nagy érdeklődés mellett tartotta meg P. Bernhard Zsigmond második konferencia beszédét a váradoszi plebánia templomban külön a férfiak s külön a nők részére. A hallgatóság száma talán még nagyobb volt, mint az első napon.

Délután 3 órakor a nőknek tartott beszédét a kiváló szónok, „Hajnalcsillag a sötét éj után” címmel.

Hajnalcsillag a sötét éj után.

Beszédét az ó-szövetségből vett képpel kezdte, hogy midőn a pusztán bolyongás közben kifogyott a víz, egy anya letette gyermekét s maga is lankadtan dőlt le a fa tövébe s eltikkadva várt, míg az angyal figyelmeztette, hogy az óhajtott forrás mellett van. Így szomjuhozza az ember is a boldogságot s nem veszi észre, hogy Isten a boldogság forrása, mellette van.

Az ember maga választotta azt az utat, mely sötétségbe vezette s ott bolyongott e vak sötétségben, míg Isten utat mutatott neki, mely a boldogsághoz visszavezette s ez volt az inkarmáció, a megtestesülés, a megváltás nagy tika.

Mi volna az ember megváltás nélkül? A bünbeesett ember elméje elhomályosodott, szívében bünös hajlamok, gyűlölet, érzékiesség van s mindezek a megromlott szív gyümölcsei. Ez az ember tragédiája. A bün következménye a lelki vaktság, a szív gonoszsága s ezenfelül mérhetetlen boldogtalanság. A modern társadalom is a bünbeesett ember képét mutatja: csak az élvezetek vonzanak. A hajszolt gyönyörök fáradttá teszik a fásult vonásokat. A szemek tükröi a fáradt léleknek. Ez a társadalom a paradicsomból Isten nélkül távozó ember képe.

Miért volna belőlünk megváltás nélkül? De Isten megváltást készített az emberiségnek. Názáretben egy völgykatonában állt a Szűz Mária háza, hol munkában és imában töltötte napjait. Itt kereste fel az angyal s üdvözölte az alázatos Szűzöt s ez üdvözletet utána zengi az egész világ. Isten alázatosságáért választotta ki őt, hogy Isten anyjává tegye. Az ő élete példa az embereknek, hogy Krisztus követésében van az üdvösség, a boldogság útja. Isten nemcsak megmutatta a boldogság útját, hanem a szentségek által kegyelmet is ad, hogy el is nyerhessük azt.

Lelki katasztrófák.

Este 7 órakor a férfiak részére tartott hatalmas beszédet, melynek címe volt a lelki katasztrófák.

Egy isteni akaraterő szabályoz minket, ez tart fenn bennünket s az az akarat törvény az emberre nézve. A modern pozitivizmus azt mondja: én nem érzem, hogy függök Istentől, mert a felületes hitetlenség az érzelmeikkel megfoghatón nem megy túl. Pedig az erkölcsi öröket nem lehet kézzel fogni, számmal látni. De lehet ésszel belátni. Az embernek nemcsak érzelmei vannak, hanem esze van s ezzel többet megláthat, mint érzelmeivel felfoghat. Hiszen a fizikai örök törvényeit sem látom s ezek mégis érvényesülnek. A hitetlenség magasztalja az ésszt, mégis mikor az ész az égre mutat, megfosztja hatalmától s nem követi utmutatását. Az anyagvilág engedelmeskedik az Isten akaratának, követi a törvényt melyet Isten a természetbe oltott s ezért az anyagi világ állandó imája: legyen nekem a te igéd szerint, „A nagy természet kötelékébe tartozik az ember is és habár cselekvéseiben szabad, mégis követnie kell az isteni akaratot, nem fizikai kényszerűséggel, hanem erkölcsi kötelékéggel. Isten a szabadságot nem veheti el az embertől, mert az ember szabadon illeszkedik bele a világrendbe.

De mi lesz akkor, ha az ember felbontja az erkölcsi világrendet?

Nézzük a bűnt, mely Istennek szándékos megsértése, hadüzenet Isten ellen. Az etikai világrendbe tartozó tények az akarat tényei, sokszor pillanatnyi cselekmények, melyeknek fontosságát csak úgy értékelhetjük eléggé, ha következményeit tekintjük ezért a modern világ tévedésben van a bűnről. Lambroso átöröklött gyengeség következményének tartja, Nitsche tultette magát a jón és gonoszon. Ezeknek ellenmond a büntudat és a lelkiismeret szava mely vádolva lép fel a bűn után s ezt a büntudatot nem lehet kiirtani. Mások olyannak veszik a bűnt, mint a mi-lyenek az illem és a jó nevelés szabályainak megsértései. Lássuk most, mi a bűn Isten szemében?

Három rettentő tény van szemünk előtt: nézzünk az égre, a földre és a kárhozatba, mert ezekbe beleírta Isten az ő ítéletét, hogy mily nagyban tartja ő a bűnt.

Isten belső természeténél fogva boldog. Ő ismeri magát s Istennek ezen öntudata, ismerte önmagáról második isteni személy és a két isteni személynek kölcsönös szemlélete, akik közös isteni tökéletességüknek fogva megszeretik egymást és ez a szeretet a személyes reláció: a Szent Lélek. Ez a személyes reláció az Isten boldogságának alapja, tehát multhatatlan és örök. De Isten lényeket teremtett, hogy részesei legyenek boldogságának, nem mintha neki lett volna azokra szüksége. Teremtett szellemű lényeket, az angyalvilágot, kiknek száma több mint az ég csillagaié, tehát megszámlálhatatlan. Szabad akaratot adott nekik is s azt akarta, hogy megérdemeljék a boldogságot. És akkor az angyalok nagy része hadat üzent az Égnek. Mi volt a bűnök, nem tudjuk; csak azt tudjuk, hogy vétük a gőg volt s az irigység. Feltámadtak Isten ellen, hogy trónját ledöntsék. Az angyalok megszámlálhatatlan sokasága feltámadt az Ur ellen. Csak egy pillanatig tartott e bűn s mintha villám sujtott volna le, a bukott angyalok serege lehullott az égről. Egy valaki, aki látta a kárhozatba lezuhanni az angyalsereget, az Ur Jézus azt mondja: „Mielőtt Ábrahám lett volna, én vagyok s láttam a Sántát az égből leesni, mint a villámot.

E rettenetes tény mutatja, mi a bűn Isten szemében. Az angyalok büne egy pillanatnyi volt, a gondolatnak egy villanása s büntetése mégis örök kárhozat. Isten nem nem irgalmazott nekik habár oly nagyszámúak voltak; Isten nem irgalmazott az angyaloknak nagy méltóságuk, szépségük miatt sem. Az igazságos Isten csak a bűn gonoszságát mérte, s kérlelhetlenül büntetett.

De nem elég csak eszünkkel megmérni ezt az igazságot, kell hogy akarjunk is ide jöjjön s kérdezzük meg akaratunkat is: akarsz-e még ezután is Istennel hadra kelni?

De lássuk a másik rettenetes tény, a második bűnt. A föld kialakult s a teremtés koronáját Isten odaállította, mint a teremtés remekét. Lelkében harmónia volt, mert uralkodni tudott szenvedélyei felett. De Isten törvényt állított neki is. A kíváncsi Éva kinyújtotta kezét az alma után, majd férjének nyújtotta s kedveskedésből az is evett a gyümölemből. A bűn fulánkja azonnal megjelent szívükben, elhangzott az Isten ítélete s rájuk zudult minden nyomor és szenvedés s nemsokára látták bűnük gonoszságát megbüntető gyermekeikben. Meglátták Ábelnek testvérétől kiontott véré, mely az égre kiált.

Ez a sok szenvedés, mely az embert kinozza nem volt Isten tervében. Nem erre a tömérdek szenvedésre teremtette Isten az embert. A bűn következménye minden szenvedés, mely az emberiséget sújtja. Ez mutatja, hogy mi a bűn. Nem lehet kicsiség, melynek sújtó következménye kihat ézed-évekre s az emberek százmillióira. És az Isten, ki így ítélt a bűn felől, mit ítélt rólad?

Vessünk még egy pillantást a kárhozat

helyére, hogy kiolvassuk a pokol szenvedéseiből, hogy mi az Isten ítélete a bűnről. Naponta több százezer ember kerül Isten elé s ezeknek jövődó sorsa mi lesz? Erről beszélni bizonyára korszerű téma, mely mindnyájunkat érdekel. Ha bepillanthatnánk a kárhozát mélyébe s megkérdezhethetnénk egy ott szenvedő lelket, hogy mi vitte őt oda, azt felelné: semmi más nem hozott ide, mint a bűn. És ha elmondaná az ő történetét, akkor bámulva tapasztalnád, hogy az ő élettörténete nagyon hasonlít a tiedhez: boldog gyermekkor után a férfikor szenvedélyei s most itt vagyok. Ennyi szenvedés után is azonban be kell látnia az elkárhozottaknak, hogy Isten igazságos volt vele szemben, mert időt adott a megtérésre is.

Az a kérdés már most: akarunk e szakítani a bűnnel, mely ily rettenetes. Isten gondoskodott kiengesztelésről is. A második Éva, a Szűz Mária felvezet az Isten keresztjének lábához, akinek keresztjére az ő vérével van felírva a bűn gonoszsága, de egy szersmind az Isten irgalmának nagysága is. Aki a mellette felfeszített latron megkönyörült, reményt adott nekünk is a kiengesztelésre.

Névtelen levelek — nevekkel.

Eddig azért jelentették fel ikset, mert kövér fiu, ipszilont mert bujkál a katonaság elől, zét, mert megjelensége demoralizáló. Mindezt névtelenül. Most azonban egy újfajta módot találtak ki a furfangos „névtelenek”, hogy a katonai szolgálatra serkentsék a bátorságban szenvedőket.

Nemrég a honvédelmi miniszter egy gépirásos levelet kapott, amelyben egy, a sorozások sikeres lebonyolításában tevékeny részt vett ügyvéd kéri, hogy a haretérre vigyék. Ő sok kollegáját segítette hozzá, hogy a hazáért küzdjön, most ő szeretne szolgálatot tenni a hazának, küldjék őt a harc-vonalba. A kérvény leérkezett s az ügyvéd megrökönyödve vette tudomásul, hogy teljesítették azt a kérést, amelyet nem ő terjesztett fel, hanem egy furfangos „névtelen”, talán egy tréfás kollega.

E pogány tréfa után történt, hogy egyik század szigorúságáról híres parancsnoka nevében egy kérvény érkezett a honvédelmi miniszterhez, hogy teljesítse kérését s rendelje őt a harc-vonalba. A szolgálati ut mellőzésével érkezett kérvényt a miniszter leküldte a fölöttes hatóságnak, ahol kiderült, hogy bizonyára egy bujkáló, a parancsnoktól rettező katona hozzátartozója írhatta a kérvényt, amelynek eredménye is volt: még nagyobb rendet teremtett a parancsnok a zászlóaljnál. S utóda is hasonló rendet tartó parancsnok lett.

Hasonlóképp járt egy annak idején erősen antimilitarista tartalékos zászlós, aki megakart mutatni, hogy az elv és a hazafiasság küzdelmében az utóbbi a győztes. Őt is aláírták egy kérvénynek, hogy menni akar a frontra, de ő, mikor megkérdezték, akar-e menni, igennel válaszolt. Ez lefőzte a „névtelen”-t.

Most már nincs más hátra, mint a „névtelenek” — magukat jelentsék fel, hogy a haretérre akarnak menni s mint névtelen hősök kívánnak küzdeni a hazáért.

x **Családi rum** vaníliával vagy ananással literje K 2.60, továbbá kitűnő Theák kaphatók, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B.

HIREK

Tájékoztató.

Március 4. Közig. bizottsági ülés a városházán d. u. 3 órákor.

Március 7. Kath. Kőr köznevelődési estélye d. u. 5 órákor.

Március 11. Városi közgyűlés d. u. 3 órákor.

Március 12. Kath. Kőr köznevelődési estélye d. u. 5 órákor.

Március 19. Kath. Kőr köznevelődési estélye d. u. 5 órákor.

Március 25. Kath. Kőr köznevelődési estélye d. u. 5 órákor.

A filharmónikusok készülődnek.

— *Husvétra: Beethoven.* —

Ájult zenei életünkön tükröződik vissza legjobban a háborus depresszió. Hol vannak a boldog idők, mikor Lipsey István tanító negyedmagával délután 3 órától este 9-ig játszott rendületlenül Baehet vagy Haydn vonós négyesét? Elmúltak, áttaposott a muzsikuskon az ágyudörgés, a csatazaj. A sebesültek jajgatása, s a haldokló haldoklása tartanak borzalmas hangversenyt.

Zenei életünket csak most próbálja összeszedni *Szmazseaka* Ernő. Először is a katonai zenekart egészítették ki. Ez a zenekar a behívások és haretérre való távozások folytán alaposan lefogyott, most, hogy újabb tagokat szerződtetett *Scharf* Károly karmester, a taglétszám alig 35–40. Régebben 70 volt. Ezenkívül 10–12 polgári műkedvelő csatlakozott a vállalkozáshoz, mint zenekari tag és szólista.

Most még tart a filharmónikusok tagkiegészítése, de azt hisszük, hogy husvétra előadják Beethoven Symphonie pastorale-ját, a zenei alkotás remekét. Ez lesz a zenei esemény, amely egy pár órára ki fogja szorítani a háborus hangulatot a közönség érdeklődéséből, amely nemesak kenyérre éhes, de egy kevés, parányi kis klasszikus zenére is.

Küldjünk katonáinknak thermosüvegeket, teát, konyakot, likört, csokoládét, ecacet.

Az adományokat köszönettel fogadja s a hadtestparancsnokságokhoz juttatja a honvédelmi minisztérium *Hadsegélyző hivatala*, Budapest, IV. Váci-utca 38.

* **Lányi Antal kitüntetése.** A hivatalos lap közli, hogy a közös hadügyminiszter Lányi Antal es. és kir. léghajós osztályba beosztott főhadnagynak a tábori pilóta jelvényt adományozta.

* **Katonai kitüntetések.** A király a 70 ik gyalogezredbeli *Bitschovszky* Ágost őrnagynak a hadidiszitményes katonai érdemkereszt IV. osztályát adományozta, azonkívül megparancsolta, hogy a szintén 70-ik gyalogezredbeli *Jeutsch* Rezső századosnak, *Andrics* Nostas, *Kóródi* Lajos és *Jauker* Pál tart. hadnagynak, továbbá: A es. és kir. 7 ik Vilmos huszárezredbeli *Kürthy* Emil

főhadnagynak és us *Orosz* András hadnagynak a legfelsőbb dicsérő elismerés tudtul adassék.

* **A liszt-ellátás kérdése.** A város közönségének az aratás befejezéséig a szükséges liszttel, illetve kenyérrel való ellátása okoz most sok gondot. A kormány ígéréteiből a szükséges gabona biztosítva van, csak annak szétosztása körül merültek fel különféle vélemények. Ennek a kérdésnek a megoldásával, az egész akció vezetésével tudvalevőleg *Lukács* Ödön főjegyző van megbízva, aki már megállapodott abban, hogy a város lakosai, a bejelentett liszt-szükséglet mennyiségéhez képest, jegyfüzetet kapnak s ennek alapján szolgáltatják ki részükre a szükséges lisztet. Még nincsen megoldva a kiszolgáltatás mennyiségének a kérdése, mert nem fejezték be a bejelentéseket, továbbá nem döntöttek még a sütőiparosok kérelme felett, hogy a város a liszt-mennyiség 50 százalékát adja át a sütőiparosoknak. A nagy és körültekintő munkálatok keresztülvitelénél *Rimanóczy* Béla lesegítésére a főjegyzőnek, míg szakértőül *Egri* Adolf volt bihari malomtulajdonost alkalmazták.

* Széchenyi grófnő betegsége.

Széchenyi Lászlóné grófnő *Vanderbilt* Gladys, aki Budapesten a Lendvay-utcai kisegítő hadikórházban ápolta a sebesült katonákat néhány héttel ezelőtt megbetegedett. Orvosa megállapította, hogy a grófnő báránymilót kapott, a betegség lefolyása azonban szerencsére igen könnyű volt. *Vanderbilt* Gladys két héttel ágyban feküdt, nemrégiben azonban teljesen felgyógyult és elhagyta a szobát. Az önfeláldozó ápolónő újból megkezdte működését a Lendvay-utcai kórházban.

* **Biharvármegye közigazgatási bizottságának ülése.** Tegnap délelőtt fél tíz órákor tartotta a vármegye közigazgatási bizottsága dr *Miskolczy* Ferenc főispán elnöklésével havi gyűlését. A gyűlésen jelen voltak:

Fráter Barnabás, Pally Lajos, Száhlender Károly, Keszthelyi Zoltán, Wallner Ödön, Werner Kálmán, Varró Domokos, Maros Gábor, Baróthy Pál, Kellner György, Vasady Lajos, dr Kassay Kálmán, Balogh Elemér, Molnár Imre, Varga Ákos és báró Podmaniczky Károly.

Keszthelyi Zoltán főjegyző jelentése után dr *Kassay* Kálmán tett kedvező jelentést a vármegye egészségi állapotáról, *Kellner* György a szarvasmarha és a sertés szállításról számolt be. — *Maros* György pénzügyigazgató helyettes szerint a múlt hónapban 7592 koronával kevesebb adó folyt be, mint tavaly februárban. *Varró* Domokos bejelentette, hogy a bárod-beznyeai és a bihartordai közutat az esőzés megrongálta. *Vasady* Lajos kir. tanfelügyelő jelentése szerint a kultuszminiszter 27.055 korona államsegély engedélyezett s bejelenti, hogy a siteri református iskola tandíj megváltás eimen 400 koronát kér a minisztertől. A bizottság pártolólág terjeszti fel a kérelmet. Több folyó ügy elintézésé után a főispán a közigazgatási bizottság ülését délelőtti fél tizenegy órákor berekesztette.

* **Adományok a katonák részére.** A hadbavonultak családtagjai részére újabban a polgármesteri hivatalhoz a következő adományok érkeztek: *Fodor* Mór a Friss Ujság utján 35 K 60 f, N. N. a Tiszántúl utján 20 K, *Tóth* Erzsike és *Tóth*

Lajos a Nagyváradi úton 10 K, a nagyvárad-i Premontrei társház március havi hozzájárulása 50 korona. Összesen: 115 korona 60 fillér.

*** Közigazgatási bizottsági ülés.** Nagyváradi város közigazgatási bizottsága ma, esütőkoron, március 4-én délután tartja rendes havi ülését a városházán.

*** Miből él? A malmos:** Nincs üzlet, nincs gabona, a közönség megokosodott, nem engedni börtöt lenyuzni, nincs jövedelem, rettentő.

Tisztviselő: (részvétellel) hát akkor miből él?

A malmos: Miből? Hát felváltok mindennap egy százkoronást.

*** A Vörös-Kereszt háborus-délutánja.** Vasárnap, 7-én rendezi a Vörös Kereszt Egylet ötödik háborus-délutánját. A Vigadóban este 6 órakor fog kezdődni. Belépti-jegy 1 korona. Család-jegy 3 személyre 2 korona. Karzat 50 fillér. A rendkívül sikeresnek ígérkező háborus-délután műsora a következő:

1. Bekvartélyozás. Monológ *Herczeg Ferenc*től. Előadja *Nosz Ilonka*.

2. Vonósnégyes a) Mozart: *Guartelló*. b) Szerdahelyi: *A csikós tanyán*. c) *Bereményi nótája*. Előadják: *Krammer Ödön, Gáspár Mihály, Göbel Géza és Ujváry Miklós*.

3. Szavaltat: Előadja *Petry Gyula*.

4. Ének: a) *Die Puritaner von „Bellini“*. b) *Der Zeisig von Robert Gonné*. Előadja *Kepes Nusi*.

5. Mégsincsenek itt a törökök: *Dialog egy kávéházban*. Előadja *Szentlélek Kálmán és Kakas István*.

6. Ének: *Dr. Daykáné Szőnyi Margit*. Zongorán kíséri *Mártonffy Zoltánné*. a) Ott ahol a Dnyeszter vize zug. *Marthos Gézáttól*. b) *Tiszparton fehérbáznál*. *Révfy Gézáttól*. c) *A zólyomi hegyek alján*. *Pápai Molnár Kálmán*.

7. Riadó. Szavaltat *Barabás Albert*től. Előadja *Arlow Ilona*.

8. Aktuális stancák előadja *B. Bakó Zoltán*.

Conferencier: N. N.

*** Árlejtés 700 000 pamuttsáakra** Az alulírott Kereskedelmi és Iparkamara az érdekeltek tudomására adja, hogy a hadügyminiszterium 700 000 drb pamuttsákokat kíván beszerezni. A szövetmintával felszerelt és egy koronás bélyeggel ellátott ajánlatoknak 1915. évi március hó 11-én d. e. a hadügyminiszterium 12. osztályához (Wien, I. Stubenring) kell beérkezniük. Bővebbet a szállításra nézve a kamara hivatalánál a hivatalos órák alatt lehet megtudni. Nagyváradi, 1915. március hó 3-án. A nagyvárad-i Kereskedelmi és Iparkamara. *Dr. Moskovits József s. k.*, elnök. *Dr. Sarkadi Lajos s. k.*, titkár.

*** Hős katona temetése.** A cs. és kir. tartalékkórház parancsnoksága közli, hogy *Schlossák Péter* 15. gyalogezredbeli gör. kel. vallású közlegény temetése ma délután 10 órakor lesz a csapatkórházból, ahonnan a *Rulikovszky-uti* temetőbe fogják kísélni.

*** A nyomorgó malmosok.** A *malmokartell egyik tagja* (panaszkodik) Rosszak az idők, nincs őrleni való gabona, ami volt, elfogyott, liszt nincs, az állami buzáért alig fizetnek valamit, csupa ellenőrzés, a Tiszántúli folyton új módokat talál ki, nincs haszon, nincs kereset, tönkremegy minden a malmok veszteséggel dolgoznak.

Polgármester (részvétellel): Szegény emberek, akkor miért nem adják el a malmot?

A malmosok (uniszónó): Hát akkor miből keresnek meg a százezreket?

*** Kiadó.** Négy szobás utcai modern lakás előszoba, fürdőszobával. Ugyanott kétszobás udvari lakás mellékhelyiségekkel jutányos áron május elsőre. Lakatos-utca 10.

*** Kiadó lakások.** Kossuth-utca 6. szám alatt kétszobás lakás azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. sz. házban két kétszobás lakás nov. 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

*** Értesítés.** Azon t. üzletfeleinket kik intézetünknek 6% os hadikölcsön kötvényeket jegyeztek, értesítjük, hogy kívánságukra az ideiglenes kötvényt a nyugta ellenében már kiadhatjuk. Nagyváradi *Ipartestületi Hitelszövetkezet*. *Mezey Mihály u. 4.*

*** Kiadó lakások.** Ősi-tér 14. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári takaréknál.

*** A Nagyváradi Hitelbank Takarékos Segélyszövetkezet X-ik évtársulatának** kifizetései f. hó 9-től megkezdődnek.

**Tábori alsó ruhák
Vizmentes bakkancsok
Halina csizmák
és hó cipők**
legjobb minőségben
Reichard Dezső
cégnél
Rákóczy-uton kapható.

*** Egy nagy raktárhelyiség** a Szacsavay-utca 11. számú házban AZONNAL kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbank Rt.-nél

*** Három liter** családi rumot készíthet bárki pár perc alatt teához, a Farkas-főle *Rumkivonattal*. Ara utasítással 50 fill. Kapható kizárólag *Farkas István Apolló* drogériájában Rákóczi-ut 7-B. Telefon 13-02.

*** Kiadó lakások.** A kamara székházában, (Teleky-u. 11. sz. a.) az alagsorban 2 műhely helyiség, a földszinten pedig egy garçon lakás kiadó.

*** Négy szoba és előszobából álló lakás,** irodának különösen alkalmas, villany világítás és gőzfűtés berendezéssel, a Bémer-tér közvetlen közelében f. év augusztus hó 1-től, esetleg már május hó 1-től kezdődőleg kiadó. Bővebbet a házmesternél, Szent János-utca 3. szám.

*** A Polgári takarékos és segélyszövetkezet** felszámoló 17-ik évtársulatának törzsbetétei a reá eső osztalékkal együtt f. hó 5-től kezdve d. e. 9—12-ig kifizettetnek.

*** 8 lóerős Clayton és Schuttleworth cséplőgarnitúra** minden hozzávaló felszereléssel eladó. Értekezhetni *Sebessy Károlynál* Kossuth-utca 6. sz.

*** Kiadó lakás.** Arany János u. 7. szám alatt négy szoba, hall s mellékhelyiségekkel álló modern lakás május 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál Kossuth-utca.

*** Kiadó** a Nagyváradi Kereskedelmi és Iparkamara épületében (Teleky u. 11.) egy garçon lakás és az alagsorban egy műhely helyiség, azonnal.

*** Ingatlan eladás.** Nagyteleky-utca 31. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes föltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária elpögyár Rt.

*** Keresek** 3 szobás udvari lakást a Hidegser vagy Kálvária utcán kerttel, mely a hegyekre nyílik, bérbe vagy megvételre. Bővebbet a kiadóhivatalban.

*** Kiadó lakások.** Szacsavay-utca 11. számú házban egy 4 szobás utcai modern lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel AZONNAL kiadó — Ugyanott egy 4 szobás utcai modern lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel f. év NOVEMBER 1-ére kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbank Rt.-nél

Legujabb táviratok.

A németek előrenyomulnak Franciaországban.

Nyugati hadszíntér.

Berlin, március 3. A nagy főhadiszállás jelenti:

St. Eloisnál, Yperntől délre két angol század támadását véres kézitusa után visszavertük.

Pergunesnál motorhiba következtében leszállott egy francia légi jármű, utasait elfogtuk.

Champagneban a francia támadásoknak legcsekélyebb sikere sem volt. A franciákat súlyos veszteségeik mellett állásaikba visszavetettük.

Ville-Sur-tourbetől északnyugatra az ellenségtől háromszázötven méter hosszú lövészárkot foglaltunk el.

A conseuveyei erdőben és Ailly-Apremont környékén a franciák előretörését könnyedén visszautasítottuk.

Badonvillertől északkeletre támadásunk ismét jelentékeny tért nyert. Itt a legutóbbi napokban **arcvonalunkat nyolc kilométerrel előbbre toltuk**. Celles-től északkeletre a franciák hiába kísérelték meg legutóbbi napokban szenvedett veszteségeiknek kiegyenlítését.

Keleti hadszíntér.

Grodónál a helyzet változatlan. Augustowtól délkeletre az oroszok megkísérelték a Bobron való átkelést. Súlyos veszteségeket okozva nekik visszavertük őket. *Ezerötszázat elfogtuk*. Az oroszoknak Molzától északkeletre ellenünk intézett egyéb támadásai közvetlen arcvonalunk előtt teljesen összeomlottak. Kolnótól délre előrehaladtunk. Miszynietől délre előcsapatunkat ellenséges tulerő elől kissé visszavontuk. Prasznisztől északnyugatra az oroszok lassan előrehúzódtak. Plocktól keletre az oroszoknak több éjjeli támadását visszavertük. (Ministerelnökség sajtóosztálya.

Nagy ausztráliai csapatok a Dardanelláknál.

Budapest, március 3. (Tud. cenz. áv.) Athénből jelentik: A szövetségesegek a Dardanelláknál ausztráliai csapatokból jelentékeny erőket vontak össze. Parancsnokuk *Damade* tábornok.

A Mytilénből Szalonikibe érkező vitorlások francia lobogóval haladó nagy csapatszallító hajókkal találkoztak.

A „Zephyr“ nevű angol cirkáló

a Dardanellák előtt súlyosan megsérült.

Heves és sikeres harcaink a Kárpátokban.

Budapest, márc. 3. (Hivatalos.) A Kárpátokban uszoki szorostól nyugatra a harcok folynak, amelyek a fontos magaslatok és hegyhátvonalak birtokáért még nagyobb arányokat öltenek.

Több orosz ellentámadást vére- sen visszavertünk. A nap folyamán a harc vonalon újabb sikereket értünk el. Csnától északra egy magaslatnak rohammal történt elfoglalása alkalmával négyszáz orosz el- fogtunk.

Délkelet-Galiciában egész csatavonalon heves harc volt. A Dunajec mellett és Orosz-Lengyelországban lényeges esemény nem történt. Hó- fer. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Az angolok félnek a németbuvárhajóktól.

Budapest, márc. 3. (Tud. cenz. táv.) A berlini Wolf-ügynökségnek jelentik Rotterdamból, hogy Kitchener egyes csapatai az aknák és tengeralattjárók miatt vonakodtak Franciaországba indulni

Sikertelen a Dardanellák bombázása.

Budapest, márc. 3. (Tud. cenz. táv.) Konstantinápolyból jelentik: Az ellenséges flotta a Dardanellák tegnapi bombázása alkalmával hat- száz hatástalan lövést adott le. A török ágyuk elpusztították az el- lentengernagyi zászlóval ellátott hajó hátulso részét s több hajó- egységet eltaláltak. A torpedóna- szádok éjjel megkísérelték a tenger- szorosba való behatolást, de a török ágyuk visszatérésre kényszerítették őket.

A Milli-ügynökség magánjelen- tése szerint egy torpedónaszád el- sülyedt.

Az oroszok kárpáti harcai óriási veszteségűek.

Budapest, március 3. (Tud. cenz. táv.) Eperjesre jelentik Felsővízközéből: A Mako- vica jobb partján az általános támadás vi- haros erővel folyik. A küzdelem mindkét oldalon elkeseredett. Az oroszok táma- dásai óriási veszteségűek és min- denütt összeomlanak.

Angol vélemények a háború további folyásáról.

Budapest, március 3. (Tud. cenz. táv.) Egy berlini lap kopenhágai levelezője beszél- getett egy semleges ország államférfijával, aki előtt Londonban Eduard Grey, angol külügyi államtitkár kijelentette, hogy a békét annak idején Kopenhágában kötik meg. Ez a város alkalmas arra, hogy diplomáciai kon- ferencia színhelye legyen.

Lehetetlenség, de nem is áll az angol politika érdekében, Németország legyőzése; ellenben Belgiumból okvetlen ki kell szori-

tani a németeket, mert ott tartózkodásuk állandó fenyegetés és veszély volna Angliára.

A londoni katonai körök Kitchener milliós hadseregében bíznak, amely csapa- tok háromnegyed év múlva kiképzettek és harcra képesek lesznek. Nem hiszik, hogy ad- dig Németország legyőzné Oroszországot.

A franciák reményei.

Budapest, március 3. (Tud. cenz. táv.) A rotterdami Handelsbladed jelenti, hogy a franciák arra szá- mitanak, hogy az újabb sorozás Franciaországban egy millió kato- nát fog eredményezni s Anglia ha- sonló számú katonájával számbeli fölényt nyerhetnek a németek felett.

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Csütörtök: Traviata. (Babits Vilma ven- dégjátéka.)

Péntek: Faun. (Zombory Gyula ven- dégjátéka.)

Szombat: Művészt.

Vasárnap d. u.: Asszonyfaló.

Vasárnap este: Katica. (Bemutató elő- adás.)

Traviata — Babits Vilmaival.

Mint arról már hírt adtunk, Babits Vilma, a budapesti kiváló operaénekesnő csütörtök- kön lép fel Traviata címszerepében, amely- ben bőséges alkalmat fog kínálni arra, hogy nemcsak kiváló énektudását, hanem pompás játékkészségét is érvényesítse ebben a remek drámai énekes szerepben. Babits Vilma mellett Medgyaszay Jenő és Bretán Miklós jutnak pompás, nagyhatású szere- pekhez.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
Dr. PAPP KÁROLY.

Van szerencsém Nagyvárad és vidéke nagyérdemű közönségének szives tudomására hozni, hogy Nagyváradon, Rákóczi-ut 19. sz. alatt a mai kor igényeinek megfelelő **műköszörűldét** nyitottam.

Művállalok mindennemű borotvák, kések, ollók, hajvágógépek hus- órlógépek, ló- és juhnyírógépek javítását és műköszörűlését. Raktáron tartok mindennemű bel- és kül- földi illatszerek, fej- és arcápoló piperezsereket, mindennemű acél- árukat, ugymint borotvát, ollót, hajnyírógépet, yukszemvágó, pa- pir-, zseb- és ollókést, valamint az összes fodrászati cikkeket. A nagy- érdemű közönség szives pártfogását kérve, vagyok kiváló **műköszörűs** tettel

Koller Ágoston mű-
köszörűs

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.
4979—1915.

Hirdetmény

a tengerikészletek bejelentési határidejének meghosszabbítása tárgyában.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hiva- tala a közönség tudomására hozza, miszerint a m. kir. földmívelésügyi minister ur a ten- gerikészletek bejelentésének határidejét f. évi március 15-ig meghosszabbította, s újból felhatalmazta az országos gazdasági bizottsá- got, hogy azokból, akik tengerikészleteiket f. hó 15 ig bejelentik, ezen készleteket 4223/915. számú hirdetményemben jelzett árakon meg- vásárolhassa.

Amikor a tengerikészletek bejelentésére városunk lakosságát újból felhívom, egyben tudomásukra hozom, hogy a bejelentések át- vételével Réz Bertalan tb. alkaptány (föld- szint 34. ajtó) bizatott meg.

Nagyvárad, 1915. március 3.

A rendőrkapitányság.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától
4816—1915. szám.

Hirdetmény.

Értesitem a város közönségét, hogy a csász. és kir. 3 ik hadseregparancsnokság közlése szerint a harc vonalban lévő katonai személyek látogatása feleségek vagy más ro- konaik részéről katonai szempontból meg nem engedhető és e célból megjelölt parancsnok- ság területére vasúti utazási igazolványok ki sem állíthatók.

Nagyvárad, 1915. március 2.

Dr. Dayka Endre
r. főkapitány h.

Első osztályú száraz szőlőkarók

bármely mennyiségben kaphatók
Weiszberger és Társa
tüzifa telepén, a nagyvárad-
velencei vasutállomásnál.

Telefon: 683.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.
4573—1915. szám.

Hirdetmény.

Értesitem a város közönségét, hogy a Németországban kibocsátott újabb rendelke- zések szerint az osztrák valamint a svájci határforgalomban igazolásul csak oly utleve- lek fogadhatnak el, amelyek 1914. évi októ- ber hó elseje után állítottak ki.

Nagyvárad, 1915. február 27.

Dr. Dajka Endre
rendőrkapitány.

Nagyvárad város tanácsának árverési
küldöttségétől.

1448—915.

Árlejtési hirdetés.

A városi tanácsától nyert megbízás folytán a
honvéd tüzér lakotya belső területén teljesítendő ka-
vicselési és kőröskő burkoló munkák vállalatba adása
ezéjjelbőlfolyó évi március hó 29 napján d. e. 10
órákor a városháza bizottsági termében nyilvános
árlejtést fogok tartani.

A vállalatba adandó munkálatok a következők:

a) Makadam szerű kavics burkolat készítése kő
röskökből.

b) Rostaalj terítése kőrös kavicsból.

c) Kőröskő burkolat készítése.

A munkálatok a munka átadásakor azonnal meg-
indítandók és az összes munkák az első munkaszakasz
átadásától számítva legkésőbb három hónap alatt be-
fejezendők.

Vállalkozó munkálatait a fő vállalkozó előreha-
ladása arányában tartozik elkészíteni, az utolsó terü-
letrész átadásától számított négy hét alatt azonban
az összes hátralevő munkálatokat befejezni tartozik,
Ehez képest a három havi befejezési határidő esetleg
meg fog hosszabbítani.

Bánatpénzül az ajánlati összeg 5 százaléka
teendő le a városi házipénztárba.

A bánatpénz készpénzben, vagy óvadék képes
értékpapirokban tehető le.

A bánatpénzt az ajánlathoz csatolni nem szabad,
hanem a bánatpénz letételét igazoló nyugta vagy
annak közjegyzőileg hitelesített másolata csatolandó az
ajánlathoz.

Az ajánlatok csak írásban alulírott küldöttségi
elnök kezéhez 1915. március hó 29 napjának délelőtt
10 órájáig adhatók be. Az ajánlatok a nyilvános
árlejtésben fognak felbontatni. Az ajánlatok 1 koronás
bélyeggel látandók el és csak szabályszerűen kiállít-
ott és pecséttel lezárt sértetlen borítékban elha-
lyezott és közvetlenül vagy posta útján beadott aján-
latok fognak tárgyalás alá vétetni. A borítékban meg-
jelölendő a munkálat, amelyre az ajánlat vonatkozik.

Ajánlat csak az egységárak megjelölése mellett
tehető től a célból a város ártételekkel ki nem töl-
tött költségvetéseket bocsájt a pályázók rendelkezé-
sére vagyis az ajánlattevőknek maguknak kell azon
egységárakat kitüntetni, melyek mellett a munkálatok
végrehajtását kötelezik.

A fenti vállalatra vonatkozó általános és rész-
letes feltételek ártételekkel ki nem töltött költségvetések
és tervek a városi mérnöki hivatalnál a hivatalos
órák alatt megtekinthetők és a feltételek és költség-
vetések 10 koronáért megszerezhetők.

Minden ajánlattevő ajánlatátán világosan kitenni
köteles, hogy jelen hirdetőment, az árlejtési feltéte-
leket, ártételekkel ki nem töltött költségvetéseket és
terveket ismeri és azokat magára kötelezőnek elfogadja.

A közszállítási szabályrendeletnek a hazai gyárt-
mányok és magyar honos műszaki erő stb. alkalma-
zására vonatkozó határozmányai minden ajánlattevőre
feltétlenül kötelező. Az összes munkálatok csak egy
fő vállalatnak adhatók ki miért is egyes munkane-
mekre tett ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

Az ajánlattevő tett ajánlata azonnal és mind-
addig kötelezi, míg az ajánlatok felett a végleges
döntés meg nem történik, ellenben Nagyvárad városát
csak az árlejtés eredménye felett hozandó határo-
zat jogerőre emelkedésével kötelezi.

Ama pályázók, kik ajánlatuk benyújtásakor a
várossal még üzleti összeköttetésben nem állottak,
illetve a városi hatóság előtt még ismeretlenek, tar-
toznak szállító képességüket és megbízhatóságukat
azon kereskedelmi és iparkamara bizonylatával igazolni,
melyhez vállalatuk telepe szerint tartoznak.

A város közönsége fenntartja a jogot, hogy a
beérkezett ajánlatok között az ajánlott árakon tekintet
nélkül szabadon választhasson, esetleg újabb árlejtést
tartthasson.

Nagyvárad, 1915. március 3.

Komlóssy József,

tanácsnok, küld.elnöke.

Katonai ruhákat

az összes fegyvernemek
részére, a mai árakon átul előírás szerint és
gyorsan készít Darabont Gy. és Tsa elsőrendű
polgári és katonai ruházati intézete. A legismertebb
szövet különlegességek, öltöny és téli kabátokra felöl-
tőkre állandóan raktáron. Nagyvárad, Szállási-Dezsd-
u 6. Sonnenfeld palota. Telefon 980. szám.

SALVATOR

SÖR kimérése megkezdődött

a "Széchenyi szálloda" éttermében.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától

Tájékoztató.

a közönség és az árusok részére az alábbi
élelmi cikkek piaci árairól, amely ára úgy
az eladó mint a vevő közönség részéről a
rendőrhatalóság maximálisan elfogadható.

Eme piaci árak hatálya folyó hó 1-től
8 ig terjed.

Hus és zsirneműek: marhahus kg.-kint
120 fill., sertésbús kilója 260 fill., hárj ki-
lója 300 fill., szalonna 280 fill., borjubús
eleje 240 fill., borjubús hátulja 280 fill., zsir
kilója 300 fill.

Tejnéeműek: tej 1 liter 28—32 fillér,
tejfél 100—120 fill., tehénturó 1 kg. 120—140
fill., juhturó 200 fill.

Főzélékek: burgonya 1 kg 9—10 fill.,
bab fehér 52—56 fill., egy liter, bab tarka
48—50 fill., egy liter, fohagyma 120 fill.
kilója, vöröshagyma kilója 60 fill., tengeri 1
kg. 24 fill., tengeri 1 liter 20 fill., savanyu
káposzta 1 kg 20—24 fill., nyers fejcs 1 drb
40—48 fill.

Kenyér és liszt: főzölliszt 1 kg. bolti
ára 60 fill., hadiliszt 1 kg 49 fill., hadi-
kenyér 1 kg félbarna 56 fill., hadikenyér 1
kg. egészbarna 46 fill.

Tojás darabja 8—9 fill.

Hal: nagy kilónként 200 fill., kicsi ki-
lónként 60 fillér, közép kilónként 180
fillér.

Midőn ezen árakat, melyek a lakás és
élelmezésszügyi bizottság legutóbbi üléséből
kifolyólag állapítottak meg, a rendőrka-
pitányi hivatal a vevőközönség és a piaci áru-
sok tudomására hozza, felhívja a vevőközön-
séget, hogy vásárlásaik alkalmával szigoruan
ragaszkodják a fenti árak betartásához, mert
ellenkező esetben a rendőrhatalóságnak a te-
kinthetbeni jóindulatu intézkedése eredményle-
len marad.

A piaci árusokat pedig figyelmeztetjük,
hogy a jelenlegi helyzetet a fogyasztó kö-
zönség kizsákmányolására ki ne használják,
mert felmerülő panasz esetén az 5600—1914.
belügyminiszteri körrendelet értelmében bü-
ntetett fognak.

Végül figyelmeztetnek a kereskedők
hogy a piacon viszontárusításra vásárol-
niok nem szabad.

Nagyvárad, 1915 febr. 19.

Rendőrkapitányság.

Nagyvárad város tanácsa katonai ügyosztálya.
4006—1915. szám.

Hirdetmény.

A magy. kir. honvédelmi miniszter nr
500/1915. eln. számú körrendelete értelmében
ezennel közhírré teszem, hogy a Nagyvára-
don tartózkodó 1896, 1895 és 1891 évben
született népfelkelésre kötelezettek bemutató-
szemléje Nagyváradon 1915. évi március 10-től,
17-ig fog megtartatni a következő sorrendben:

1915. évi március hó 10-én (szerdán) az
1896. évben született nagyváradai illetőségű
népfelkelésre kötelezettek A kezdő betűtől
S ig bezárólag.

1915. évi március hó 11-én (csütörtökön)
az 1896. évben született nagyváradai illető-
ségűek Sz től Zs-ig, valamint az 1895. év-
ben született nagyváradai illetőségűek A-tól
N-ig bezárólag.

1915. évi március 12-én (pénteken) az
1895. évben született nagyváradai illetőségűek
O-tól Z-ig, valamint az 1891. évben szüle-
tett nagyváradai illetőségű összes népfelke-
lésre kötelezettek.

1915. évi március 13-án (szombaton)
az 1896. évi születésű Nagyváradon tartó-
zkodó idegen illetőségűek A-tól L-ig bezá-
rólag.

1915. évi március 15-én (hétfőn) az 1896.
évi születésű Nagyváradon tartózkodó idegen
illetőségűek M-től Z-ig.

1915. évi március 16-án (kedden) az
1895 évi születésű Nagyváradon tartózkodó
idegen illetőségűek A-tól R-ig bezárólag.

1915. évi március 17-én (szerdán) az
1895. évi születésű Nagyváradon tartózkodó
idegen illetőségűek S től Zs ig, valamint az
összes 1891. évi születésű Nagyváradon tar-
tózkodó idegen illetőségűek.

Ennek folytán felhívom a fentirt szüle-
tési évfolyamhoz tartozó népfelkelésre köte-
lezetteket, hogy a meghatározott napokon
mindenkor reggel 8 órákor a Lázár Vilmos-
utca 3. szám alatt volt esendőriskola (régii
járványkórház) helyiségében tisztán, lehető-
sleg megfürödve tiszta és rendes öltözetben
a legrigorubb büntetés terhe alatt okvetle-
nül jelenjenek meg.

Azok a népfelkelésre kötelezettek, a kik
a bevett és törvényesen elismert vallás-
felekezettek papjelöltjei, a hittudományi ta-
nulmányok folytatását igazoló bizonyítvány
alapján a népfelkelési fegyveres szolgálat
alól való felmentésüket igényelhetik.

Az igény felett a bemutatászemle bizottsá-
gban résztvevő járási tisztviselő határoz.

Azoknak a népfelkelésre kötelezetteknek,
a kik végzett tanulmányaik alapján a véderő-
törvény 21 § a értelmében az egyévi önkén-
tési szolgálat kedvezményére igényel bir-
nának, a bemutatott iskolai bizonyítványok
alapján — tekintet nélkül arra, hogy mikor
szerezték meg a középiskolai képzettséget —
a bemutatászemle bizottság elnöke az egyévi
önkéntesi karpaszomány viselésének jog-
sultságát a népfelkelési fegyveres szolgálat
illetőleg a háboru tartama alatt engedélyezni.

Az orvosi, állatorvosi vagy gyógyszerészi
tanulmányokat illetőleg állatorvosi vagy gyógy-
szerészeti gyakorlatot folytató népfelkelésre
kötelezettek alkalmasságuk esetén egészségügyi
szolgálatra vagy egészségügyi segédszolgá-
latra való esetleges beosztásukat igényel-
hetik. Az igény felett bemutatott iratok alap-
ján a szemlebizottság elnöke határoz.

Azon népfelkelésre kötelezett, a ki ezen
behívási parancsnak nem engedelmeskedik,
a mennyiben mulasztása nem vétkes, vétsé-
get követ el, ha azonban a mulasztás 8 nap-
nál tovább tart, a cselekmény büntetett ké-
pez. A vétség büntetése: egy hónaptól há-
rom hónapig terjedő fogság, a büntetett:
hat hónaptól két évig terjedő börtön.

Nagyvárad, 1915. február 20-án.

Eleméry Ferencz,
katonaiügyi tanácsnok.